

ปัจจัยที่มีอิทธิพลสนับสนุนให้นายอำเภอได้รับความสำเร็จ
ในการปฏิบัติหน้าที่

นางอุษา ชัชวาลย์

006707

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต

แผนกวิชาการปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๑๔

Factors contributing to the Success of Nai Amphur
as an Administrator

Mrs. Usa Chatchavalaya

A Thesis Submitted in Partial Fulfilment of the Requirements
For the Degree of Master of Political Science

Department of Government

Graduate School

Chulalongkorn University

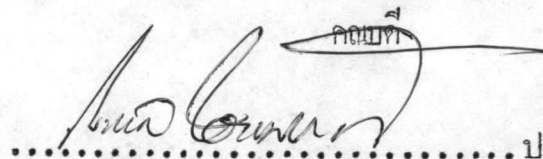
1976

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปริญญาโทบริหารธุรกิจ

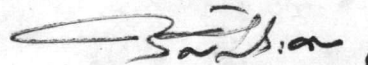
.....
(ศาสตราจารย์ ดร.วิศิษฐ์ ประจวบเหมาะ)

คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.กระมล ทองธรรมชาติ)

..... กรรมการ
(นายคำรง สุนทรสารทูล)

..... กรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.วิศิษฐ์ ประจวบเหมาะ)

อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย : ศาสตราจารย์ ดร.กระมล ทองธรรมชาติ

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลสนับสนุนให้ นายอำเภอ ได้รับความสำเร็จในการปฏิบัติ
หน้าที่
โดย นางอุษา ชัชวาลย์
แผนกวิชา การปกครอง

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ปัจจัยที่มีอิทธิพลสนับสนุนให้นายอำเภอได้รับความสำเร็จ
ในการปฏิบัติหน้าที่

ชื่อ

นางอุษา ชัชวาลย์ แผนกวิชา การปกครอง

ปีการศึกษา

๒๕๑๘

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ได้พยายามชี้ให้เห็นว่า อำนาจหน้าที่ของนายอำเภอที่มีอยู่อย่างกว้างขวางในฐานะหัวหน้าส่วนราชการระดับอำเภอนั้น นายอำเภอสามารถปฏิบัติให้สำเร็จลุล่วงไปได้อย่างไร และในขณะเดียวกันงานของนายอำเภอดังกล่าวได้รับการรับรู้หรือยอมรับจากกรมการปกครองซึ่งเป็นผู้ควบคุมนโยบายเกี่ยวกับการบำบัดทุกข์บำรุงสุขของประชาชน โดยกรมการปกครองได้ให้รางวัลแก่ผู้ที่ปฏิบัติงานดีเกินประจำปี ซึ่งจัดได้ว่าเป็นการส่งเสริมกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานตามหลักการบริหารงานบุคคล

อย่างไรก็ตาม ในการพิจารณาให้รางวัล ควรจะให้มีมาตรการในการพิจารณาที่รัดกุมและเป็นธรรม ในการนี้ผู้เขียนได้หยิบยกเอากลุ่มนายอำเภอที่เคยได้รับรางวัลดีเกินประจำปีของกรมการปกครองทั้งหมดมาศึกษาถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่สนับสนุนให้เขาได้รับรางวัล โดยถือว่านายอำเภอเหล่านี้เป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติหน้าที่

จากการศึกษาได้พบว่า ผู้ที่ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติหน้าที่จนได้รับรางวัลจากกรมการปกครองนั้น ส่วนใหญ่อยู่ในท้องที่ ๆ เจริญ โดยมีประสบการณ์ในตำแหน่งหน้าที่พื้นฐานทางการศึกษา บุคลิกภาพ เทคนิคในการทำงาน และทัศนคติบางประการ ตลอดจนภาวะทางครอบครัว เป็นปัจจัยสนับสนุน การศึกษาดังกล่าวจึงเป็นประโยชน์แก่กรมการปกครองในอันที่จะแก้ไขระบียบการพิจารณาให้รางวัลแก่นายอำเภอที่ปฏิบัติงานดีเกินให้เหมาะสมต่อไป

Thesis Title Factors Contributing to the Success
of Nai Amphur as an Administrator

Name Mrs. Usa Chatchavalaya

Academic Year 1976

ABSTRACT

This study is an attempt to point out how Nai Amphur, as chief administrative officer in Amphur, with numerous responsibilities, accomplished his jobs effectively. As it appeared, this effective performance won for him a recognition from the Department of Local Administration which is responsible for the happiness and the well-being of the people throughout the country. Every year, the Department of Local Administration gives Nai Amphur rewards which could be regarded as a kind of incentive to good worker in accordance with the principle of personnel administration.

However, the criteria for giving an award should coherently and fairly be set up. In order to search for coherent and fair criteria, this writer makes study of a group of Nai Amphurs, who used to be awarded by the Department of Local Administration.

The study analyses a variety of factors which encouraged them to work successfully. The study finds out that a large number of successful Nai Amphurs usually worked in the developed areas. They also got a good educational background, good experiences,

n

- 2 -

good personalities as well as economic status. Such factors played a vital role in supporting them to achieve success.

It is hoped that this study would be very beneficial to the Department of Local Administration which, in the writer's view, should revise the regulation concerning the criteria for giving the reward to effective Nai Amphur.

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ ผู้เขียนได้เขียนขึ้นด้วยความรู้สึกที่เคยมีอยู่ตลอดเวลาที่รับราชการอยู่ในกรมการปกครองว่า ข้าราชการของกรมการปกครองนั้น เมื่อเทียบกับ ข้าราชการของกระทรวง ทบวง กรมอื่น ในชั้นและระดับเดียวกัน จะมีภาระหน้าที่ หนักหนา ลำบาก ตรากตรำกว่าหลายเท่า และความรับผิดชอบนั้นก็เป็นเรื่องที่ใหญ่หลวง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ตำแหน่งนายอำเภอ ในการปฏิบัติหน้าที่นอกจากจะต้องอาศัยความรู้ ความสามารถแล้ว ยังจะต้องมีความอดทนต่อความยากลำบากทั้งปวง รู้จักปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์แวดล้อม และมีความประพฤติที่เหมาะสมต่อตำแหน่งหน้าที่ หากขาดสิ่งใดสิ่งหนึ่งแล้ว โอกาสที่จะเจริญก้าวหน้า ก็จะถูกมันทอน หรือบางคนก็อาจจะต้องอำลาชีวิตราชการไปเสียก่อนที่จะถึงเกษียณอายุ

สำหรับผู้ที่มีความเจริญก้าวหน้าเป็นอย่างดีในชีวิตราชการนั้น ก็เป็นที่สนใจแก่ผู้เขียนเป็นอย่างมาก บุคคลเหล่านั้นเจริญก้าวหน้าและประสบความสำเร็จในชีวิตราชการมาอย่างไร ซึ่งผู้เขียนก็ไม่มีโอกาสที่จะศึกษาได้อย่างถ่องแท้และถวนทั่ว และเข้าใจว่าข้าราชการกรมการปกครองอีกจำนวนไม่น้อยก็คงจะมีความรู้สึกเช่นเดียวกับผู้เขียน จุดนี้จึงเป็นจุดบันดาลใจให้ผู้เขียนศึกษาค้นคว้าถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลสนับสนุนให้นายอำเภอประสบความสำเร็จในการปฏิบัติหน้าที่

การที่เลือกศึกษากับนายอำเภอนั้น ก็โดยเหตุที่ในปัจจุบันตำแหน่งนายอำเภอ เป็นตำแหน่งที่มีความสำคัญต่อการบริหารราชการส่วนภูมิภาคประการหนึ่ง กับอีกประการหนึ่งนั้น ถ้าจะพิจารณาว่าข้าราชการกรมการปกครองคนใดที่ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติหน้าที่ ก็คงจะหาเครื่องวัดให้เป็นที่ยอมรับกันได้ยาก แต่เนื่องจากกรมการปกครองมีนโยบายในการส่งเสริมกำลังใจแก่นายอำเภอที่ปฏิบัติงานดีเกินอยู่เป็นประจำทุกปี โดยการให้รางวัล ฉะนั้น ผู้เขียนจึงกำหนดให้นายอำเภอที่ได้รับรางวัลประจำปีเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จในชีวิตราชการ เพราะเมื่อได้รับรางวัลแล้วก็จะเกี่ยวพันไปถึงขั้นเงินเดือนหรือการพิจารณา

ความดีความชอบด้วย ซึ่งหากใครก็ตามมีโอกาสได้รับรางวัลบ่อยครั้ง ก็เท่ากับความ
เจริญก้าวหน้าจะต้องรีบรุกไปกว่าเพื่อนข้าราชการในระดับเดียวกันภายในเวลาอันไม่ช้า

อย่างไรก็ตาม ก็อาจจะมีผู้โต้แย้งว่า การพิจารณาให้รางวัลแก่นายอำเภอที่
ปฏิบัติงานดีเกินนั้นยังไม่เหมาะสม หรือไม่เป็นธรรม ฉะนั้น ผู้เขียนจึงได้ทำการศึกษา
คนควาถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่ทำให้นายอำเภอมีโอกาสได้รับรางวัล โดยคาดว่าผลจากการ
ศึกษาคนควาจะทำให้ได้ข้อมูลบางประการที่พอจะถือเป็นข้อยุติหรือเป็นข้อมูลเบื้องต้นที่จะ
นำไปสู่การคนควาที่ละเอียดลึกซึ้งแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการแก้ไขปรับปรุงระเบียบ
การพิจารณาให้รางวัลแก่นายอำเภอที่ปฏิบัติงานดีเกินในโอกาสต่อไป.

กิจกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ ได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่งจากผู้อยู่คอยแบบสอบถามเกือบทุกท่าน ชاکไปเพียงท่านเดียวเท่านั้น ผู้เขียนรู้สึกเป็นพระคุณอย่างสูงที่ท่านเหล่านี้เป็นผู้ที่มีส่วนใหญ่วิเขียนประสบความสำเร็จในการศึกษาอย่างที่มีโคคาคคิมากอนเลย

ผู้เขียนใคร่ขอขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.กระมล ทองธรรมชาติ ซึ่งเป็นที่ปรึกษาและให้ความเห็นแก่ผู้เขียน ท่านรองฯ คำรง สุนทรสารบูล และศาสตราจารย์ ดร.วิศิษฎ์ ประจวบเหมาะ ที่ได้สละเวลาอันมีค่าในการรับเป็นกรรมการ และให้คำแนะนำตลอดเวลา

นอกจากนี้ ผู้เขียนขอขอบคุณเพื่อนข้าราชการกรมการปกครอง และเพื่อนนักศึกษาที่ช่วยเหลือสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในเรื่องต่าง ๆ ให้ผู้เขียนได้เรียบเรียงวิทยานิพนธ์เรื่องนี้จนสำเร็จ คือ

- คุณจุฑา ฐาปนวงศ์
- คุณสุนทร ธีวเหลียง
- คุณประภากร สมิติ
- คุณศรีพงศ์ อยุมน
- คุณโสภณ ประภาพจน์
- คุณสุนทร วิชัยสาร
- คุณสุชิน คชินทร
- คุณอัญชลี มีมังคละ

บุคคลสุดท้ายที่ผู้เขียนเอนที่จะกล่าวขอบคุณเสียมิได้ คือ คุณสุรินทร์ ชัชวาลย์ ซึ่ง เป็นผู้ที่ได้ใช้วิธีการสารพัดในอันที่จะกระตุ้นเตือนให้รีบเขียนให้แล้วเสร็จทันกำหนดเวลา

ประโยชน์ของวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ หากมี ผู้เขียนขอมอบให้กับคณาจารย์ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชา และกรมการปกครองซึ่งเปรียบเสมือนที่พักพิงอันร่มรื่นนอกเหนือไปจากบ้านของผู้เขียน

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
คำนำ	ง
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
บทนำ	๑
ความสำคัญของ เรื่อง	๑
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	๓
สมมุติฐานของการวิจัย	๔
วิธีการศึกษา	๕
วิธีการเสนอเรื่อง	๖
ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา	๗
บทที่ ๑	
ความรับผิดชอบและงานในหน้าที่ของนายอำเภอ.....	๘
หน้าที่ความรับผิดชอบตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน และกฎหมายอื่น ๆ	๘
หน้าที่ความรับผิดชอบของนายอำเภอเกี่ยวกับงานทะเบียนต่าง ๆ ...	๑๘
หน้าที่ความรับผิดชอบของนายอำเภอเกี่ยวกับการเงิน.....	๒๔
หน้าที่ความรับผิดชอบทางสังคม	๓๑
นายอำเภอกับการปฏิบัติตามนโยบายของกรมการปกครองในเรื่อง ต่าง ๆ	๓๕
บทที่ ๒	
การประเมินผลการปฏิบัติงานของนายอำเภอที่ปฏิบัติงานที่เค้น	๔๕
วัตถุประสงค์และประวัติความเป็นมาของการพิจารณาให้รางวัลแก่นายอำเภอที่ปฏิบัติงานที่เค้นประจำปี	๕๑

หลักเกณฑ์และนโยบายในการพิจารณาอรรถาภิธานวัดแก่งปฏิบัติงานคีเณ
 ของคณะกรรมการบริหารงานบุคคลของกรมการปกครอง..... ๗๕
 การประเมินผลการปฏิบัติงานของนายอำเภอกับการพิจารณาความดี
 ความชอบประจำปี ๗๕
 สิ่งที่ควรศึกษาหรือคิดตามจากนายอำเภอผู้ได้รับมอบรางวัล ๘๕

บทที่ ๓
 สภาพการณ์หรือภาวะแวดล้อมที่ส่งผลให้เป็นผู้ปฏิบัติงานคีเณ ๑๐๐
 ปัจจัยทางด้านทองที่พิจารณาทั้งในแง่ เศรษฐกิจและสังคม..... ๑๐๑
 ปัจจัยเกี่ยวกับการศึกษาและการฝึกอบรม ๑๑๐
 ประสบการณ์เกี่ยวกับงานในหน้าที่ ๑๑๔
 ทักษะหรือวิธีการบางประการในการปฏิบัติหน้าที่ ๑๒๓
 บุคคลิกภาพของนายอำเภอที่ปฏิบัติงานคีเณ ๑๔๗
 ภาวะทางครอบครัว ๑๕๑

บทที่ ๔
 สรุปและขอเสนอแนะ ๑๕๕

บรรณานุกรม ๑๗๒

ภาคผนวก

ผนวก ก. แบบสอบถามนายอำเภอผู้ได้รับรางวัลปฏิบัติหน้าที่
 คีเณประจำปี ๑๘๘
 ผนวก ข. ระเบียบกรมการปกครองว่าด้วยหลักเกณฑ์การให้
 รางวัลแก่นายอำเภอที่ปฏิบัติงานคีเณ เป็นพิเศษใน
 รอบปีหนึ่ง ๆ ๒๐๐
 ผนวก ค. ระเบียบกรมการปกครองว่าด้วยหลักเกณฑ์การให้
 รางวัลแก่นายอำเภอที่ปฏิบัติงานคีเณ เป็นพิเศษใน
 รอบปีหนึ่ง ๆ ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๑๐ ๒๐๓

สารบัญตาราง

๗

ตารางที่

หน้า

๑	แสดงขนาดของข้อมูลที่เป็นปัจจัยสนับสนุนให้ได้รับรางวัลปฏิบัติงาน ดีเด่น	๑๐๒
๒	แสดงสภาพการณ์บางอย่างเกี่ยวกับท้องที่ของอำเภอซึ่งมีอยู่ในขณะ ที่ได้รับรางวัล	๑๐๕
๓	แสดงการ เคยอยู่ในท้องที่กั้นการและเขตล่อแหลม	๑๐๘
๔	แสดงคุณวุฒิทางการศึกษา	๑๑๐
๕	แสดงการฝึกอบรมในขณะรับราชการ	๑๑๑
๖	แสดงการศึกษาทำงานต่างประเทศก่อนที่จะได้รับรางวัล	๑๑๓
๗	แสดงประสบการณ์ในตำแหน่งหน้าที่	๑๑๕
๘	แสดงอายุตัว	๑๑๘
๙	แสดงอายุราชการ	๑๒๖
๑๐	แสดงการให้ความสำคัญต่อเรื่องต่าง ๆ ในการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะ นายอำเภอ	๑๒๔
๑๑	แสดงการใช้หลักมนุษยสัมพันธ์ในการบริหารงานของนายอำเภอ	๑๓๐
๑๒	แสดงความเชื่อใจในเรือ่งการทำงานโดยมีการวางแผนจะประสบ ความสำเร็จ	๑๓๒
๑๓	แสดงความมุ่งหวังต่อรางวัลปฏิบัติงานดีเด่นประจำปี	๑๓๓
๑๔	แสดงความเป็นที่รู้จักหรือคุ้นเคยกับผู้บังคับบัญชาระดับสูง	๑๓๔
๑๕	แสดงทัศนคติที่มีต่อชื่อเสียง เกียรติยศ เงิน ว่าสิ่งใดจะสำคัญที่สุด	๑๓๗
๑๖	แสดงการยึดถือในศัพทราชาศัพท์ที่คิดว่าจำเป็นที่สุด	๑๓๘

ตารางที่

หน้า

๑๗	แสดงความเข้าใจที่มีต่อดุคมุ่งหมายของนักปกครอง	๑๔๐
๑๘	แสดงความเห็นชอบต่อคำกล่าวที่ว่า "อำนาจอยู่ที่ราษฎร เชื้อถือ ไม่ใช่อยู่ที่พระแสงราชศัสตรา"	๑๔๑
๑๘	แสดงการตัดสินใจทำงานตามโครงการ เมื่อไม่มีงบประมาณแผ่นดิน	๑๔๒
๒๐	แสดงการปฏิบัติเมื่อมีผู้ขอให้ทำในสิ่งที่ผิดระเบียบแบบแผนของทางราชการ	๑๔๓
๒๑	แสดงความพอใจที่จะทำงานริเริ่มหรืองานसानต่อ	๑๔๔
๒๒	แสดงความสามารถในการพูดภาษาพื้นเมือง	๑๔๕
๒๓	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการใช้ภาษาพื้นเมืองกับการปฏิบัติหน้าที่อยู่ในอำเภอที่ไคร้บรางวัล	๑๔๖
๒๔	แสดงการระมัดระวังในการควบคุมขนาดของรูปร่าง	๑๔๘
๒๕	แสดงสุขภาพของร่างกาย	๑๔๘
๒๖	แสดงลักษณะการดื่มและการแต่งกายในงานสังคมและงานเลี้ยงระหว่างเพื่อนฝูง	๑๕๐
๒๗	แสดงสถานภาพสมรส	๑๕๒
๒๘	แสดงสภาวะบางประการในครอบครัว	๑๕๒
๒๘	แสดงระดับการศึกษาของภรรยา	๑๕๔
๓๐	แสดงการติดตามไปอยู่ควยของภรรยา	๑๕๕
๓๑	แสดงสาเหตุที่ภรรยาไม่ไปอยู่ควย	๑๕๕
๓๒	แสดงว่าภรรยามีส่วนช่วยเหลือราชการเพียงใด	๑๕๖

ตารางที่

๓

หน้า

๓๓	แสดงความพอใจที่จะให้ภรรยาเข้ายุ่งเกี่ยวในราชการ	๑๕๖
๓๔	แสดงการปรึกษาหารือกับภรรยา เมื่อมีปัญหาในหน้าที่ราชการ.....	๑๕๗
๓๕	แสดงความสนใจของภรรยาที่มีต่องานในหน้าที่ราชการกับความเป็นอยู่ส่วนตัว	๑๕๘